

**REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B**

Broj: Rev-742/2022-4

**U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A**

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca mr. sc. Dražena Jakovine predsjednika vijeća, Renate Šantek članice vijeća i sutkinje izjestiteljice, Željka Pajalića člana vijeća, mr. sc. Igora Periša člana vijeća i Jadranke Anić-Matić članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Udruge Dugine obitelji, Zagreb, Omiška 18, OIB: 92738680199, kojeg zastupa punomoćnica Zrinka Bojanić, odvjetnica u Zagrebu, protiv tuženika Vigilare, Udruge za promicanje sudjelovanja građana u civilnim i političkim sektorima društva i očuvanja dostojanstva i prava pojedinaca, obitelji i vrijednosti života, Zagreba, Grahorova 4, OIB:10032997386, kojeg zastupa punomoćnik Krešimir Grebenar, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Jagar & Grebenar u Zagrebu, radi zaštite od diskriminacije, odlučujući o reviziji tuženika protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj GŽ-10/2021-2 od 14. prosinca 2021., kojom je preinačena presuda Županijskog suda u Zagrebu broj P-13/2021-7 od 24. rujna 2021., u sjednici održanoj 2. rujna 2026.,

p r e s u d i o j e:

Revizija tuženika odbija se kao neosnovna.

Obrazloženje

1. Presudom suda prvog stupnja suđeno je:

"I. Odbija se tužbeni zahtjev koji glasi:

"1. Utvrđuje se da je tuženik "Vigilare", Udruga za promicanje sudjelovanja građana u civilnim i političkim sektorima društva i očuvanja dostojanstva i prava pojedinaca obitelji i vrijednosti života, pokrenuo peticiju naziva "Stop homo-propagandi državne televizije. Zaustavimo fake-duge, zaštitimo djecu i obitelj! te da je cjelokupnim sadržajem objavljenim na web-stranici pod nazivom "fake-duga.vigilare.org" a naročito dijelom teksta: "Takvo okruženje je za djecu štetno te doprinosi stvaranju nezdravih pojedinaca, a time i nestabilnog društva."

"Hrvatska televizija preko homoseksualnog sadržaja želi skuhati našu djecu i cijelo društvo te nametanjem homo-propagande normalizirati ono što je neprirodno i nastrano."

diskriminirao, poticao na diskriminaciju i uznemiravao LGBTIQ osobe i njihove obitelji.

2. Nalaže se tuženiku "Vigilare", Udruzi za promicanje sudjelovanja građana u civilnim i političkim sektorima društva i očuvanja dostojanstva i prava pojedinaca obitelji i vrijednosti života, da u roku od osam dana ukloni sav diskriminirajući i uznemiravajući sadržaj s web -stranice "fake-duga.vigilare.org." te mu se zabranjuje daljnje objavljivanje i korištenje sadržaja koji na bilo koji način diskriminira, potiče na diskriminaciju i uznemirava LGBTIQ osobe, njihove obitelji i djecu.

3. Ova presuda objavit će se u dnevnim novinama Jutarnji list i Večernji list u roku 8 dana na trošak tuženika "Vigilare", Udruge za promicanje sudjelovanje građana u civilnim i političkim sektorima društva i očuvanja dostojanstva i prava pojedinaca obitelji i vrijednosti života."

II. Nalaže se tužitelju Udruzi "Dugine obitelji" da tuženiku "Vigilare", Udruzi za promicanje sudjelovanja građana u civilnim i političkim sektorima društva i očuvanja dostojanstva i prava pojedinaca obitelji i vrijednosti života, naknadi troškove postupka u iznosu od 10.172,00 kuna, u roku 15 dana."

2. Presudom suda drugog stupnja preinačena je prvostupanjska presude i prihvaćen je tužbeni zahtjev u cijelosti, tuženiku je naloženo naknaditi tužitelju troškove postupka u iznosu 10.172,00 kune, a odbijen je zahtjev tuženika za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

3. Protiv drugostupanjske presude tuženik je podnio reviziju na temelju odredbe čl. 382.a st. 1. alineja treća Zakona o parničnom postupku, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava i zbog povrede temeljnih prava i to: prava na pravično suđenje, prava na slobodu mišljenja i izražavanja misli te prava na peticiju. Predložio je Vrhovnom sudu Republike Hrvatske reviziju prihvatiti, preinačiti drugostupanjsku presudu na način da odbije tužbeni zahtjev ili istu ukinuti.

4. Odgovor na reviziju nije podnesen.

5. Revizija je neosnovana.

6. Predmet spora jest zahtjev tužitelja na utvrđenje da je tuženik diskriminirao, poticao na diskriminaciju te uznemiravao LGBTIQ osobe i njihove obitelji, zahtjev da se naloži tužitelju u roku od osam dana ukloniti sav diskriminirajući sadržaj s web stranice i zabraniti tuženiku daljnje obavljanje i korištenje sadržaja koji na bilo koji način diskriminira, potiče na diskriminaciju, uznemirava LGBTIQ osobe i njihove obitelji i djecu te zahtjev da se prvostupanjska presuda objavi u dnevnim novinama Jutarnji list i Večernji list u roku od osam dana.

7. Prvostupanjski sud je odbio tužbeni zahtjev ocijenivši da se u ovom slučaju ne radi o izravnoj niti o neizravnoj diskriminaciji u smislu odredbi Zakona o suzbijanju diskriminacije ("Narodne novine" broj 92/14, 98/19 – dalje: ZSD) te da se ne radi o uznemiravanju. Prema ocjeni prvostupanjskog suda tuženik je cjelokupnim tekstom peticije izrazio građansku kritiku u sklopu svog svjetonazora, glede sadržaja programa

Hrvatske radiotelevizije povodom emitiranja filma "Janina dugina obitelj" kojim se promovira homoseksualna obitelj. Ocjena prvostupanjskog suda je da se kritika programa javne televizije i kad je upućena na sadržaj koji prezentira vjerovanja, uvjerenja ili način života koji štiti Zakon o suzbijanju diskriminacije, ne može smatrati diskriminacijom ili uznemiravanjem. Pritom se poziva na odredbu čl. 9. st. 2. točka 5. ZSD.

7.1. Nadalje, prvostupanjski sud se poziva na odredbu čl. 38. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 76/10, 55/01, 5/14, 85/10 i 5/14 – dalje: Ustav RH) i čl. 10. st. 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine – Međunarodni ugovori" broj: 18/1997, 6/1999, 14/2002, 13/2003, 9/2005, 1/2006, 2/2010 i 13/2017 – dalje: Konvencija) navodeći da u smislu navedenih odredbi postoji razlog isključenja protupravnosti te da nije utvrđeno da bi miješanje u slobodu izražavanja, sukladno testu proporcionalnosti, bilo opravdano javnim interesom ili legitimnim ciljem kao što je zaštita prava drugih. Prvostupanjski sud zaključuje da bi ograničenje prava na slobodu, kako to zahtijeva tužitelj, bilo nerazmjerno kad se ima u vidu sadržaj i cilj izjava danih uz peticiju te da bi bilo povrijeđeno temeljno pravo tuženika na slobodu izražavanja. Stav je prvostupanjskog suda da činjenica da tuženik ima drugačiji svjetonazor od tužitelja te promiče potpuno suprotne vrijednosti, u demokratskom društvu ne može biti razlog za ograničavanje slobode izražavanja.

8. Drugostupanjski sud je pozivom na odredbu čl. 373. ZPP, zbog pogrešne primjene materijalnog prava, preinačio prvostupanjsku presudu i prihvatio tužbeni zahtjev u cijelosti. Prema ocjeni drugostupanjskog suda medijsko pozivanje na potpisivanje peticije, koja sadrži odrednice o obiteljima osoba različitih samo u pogledu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, kao fake ili lažnima, nezdravima, neprirodnima, nastranima, onima koje će "skuhati našu djecu i cijelo društvo", u suštini činjenično i pravno predstavlja poticanje na diskriminaciju tih osoba u smislu čl. 4. st. 1. ZSD, kao i osoba koje su s njima povezane rodbinskim ili drugim vezama. Ocjena drugostupanjskog suda je da tuženik nije uspio dokazati da predmetna peticija nije imala za cilj povrijediti dostojanstvo i uzrokovati strah i neprijateljsko, ponižavajuće i uvredljivo okruženje za osobe različitih seksualnih sklonosti i njihovih bližnjih, već da je njezin smisao i cilj bio izreći građansku kritiku i vrijednosni sud te da peticija predstavlja izraz prava na slobodno iznošenje misli i govora te u tom okviru kritičkog rasuđivanja pitanja od javnog odnosno društvenog i političkog interesa. Pritom se drugostupanjski sud pozvao na odredbe čl. 5. st. 2. Ustava, čl. 14. Ustava i čl. 35. Ustava, na odredbu čl. 1. st. 1. i 2. ZSD, čl. 4. ZSD, na odredbe čl. 20. Povelje Europske unije o temeljnim pravima ("Službeni list EU - C 202 od 7. lipnja 2006. – dalje: Povelje), i čl. 21. Povelje, na odredbe čl. 8. Konvencije, čl. 14. Konvencije i čl. 1. Protokola 12 uz Konvenciju, na odredbu čl. 3. st. 4. Zakona o medijima ("Narodne novine" broj 59/04, 84/11 i 81/13 – dalje: ZM) u vezi čl. 2. alineja prva i treća ZM te na odredbu čl. čl. 6. st. 3. Zakona o ravnopravnosti spolova ("Narodne novine" broj 82/08, 125/11, 20/12, 138/12, 69/17 – dalje: ZRS).

9. Na temelju odredbe čl. 391. st. 2. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/08, 25/13, 89/14 i 70/19 - dalje: ZPP) pobijana presuda je ispitana samo u onom

dijelu u kojem se pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

10. Tuženik se u reviziji pozivao na odredbu čl. 187. ZPP navodeći da je tužbeni zahtjev trebalo odbaciti kao nedopušten jer tužitelj zahtjeva utvrđenje činjenice da je tuženik pokrenuo peticiju. Nadalje ističe revizijski razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točka 11. ZPP navodeći da je cjelokupno obrazloženje drugostupanjske odluke paušalno, arbitrarno te da je nije moguće ispitati, kao i da u pobijanoj odluci nisu navedeni razlozi o svim odlučnim činjenicama. Revident navodi da je drugostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP u vezi s čl. 8. ZPP jer nije cijenio sve raspoložive dokaze i činjenice u spisu i o istima se očitovao već ih je zanemario. Poziva se i na povredu prava na pravično suđenje zajamčeno odredbom čl. 29. Ustava i povredu prava na slobodu mišljenja i izražavanja misli zajamčeno čl. 38. Ustava te pravo na peticiju i izražavanje vrijednosnog suda.

11. Iz sadržaja tužbenog zahtjeva i izreke pobijane drugostupanjske presude pod točkom I.1. izreke jasno proizlazi da protivno navodima revidenta predmet spora u tom dijelu zahtjeva nije utvrđenje činjenice da je tuženik pokrenuo peticiju određenog naziva, već zahtjev za utvrđenje da je tuženik sadržajem teksta peticije koju je pokrenuo, kao i cjelokupnim sadržajem objavljenim na web-stranici, diskriminirao, poticao na diskriminaciju i uznemiravao LGBTIQ osobe i njihove obitelji. Stoga tuženik u prigovoru o pogrešnoj primjeni odredbe čl. 187. ZPP u vezi s čl. 17. st. 1. ZSD polazi od pogrešne procesne pretpostavke da se u ovom predmetu radi o tužbi kojom se zahtjeva utvrđenje činjenica.

12. Suprotno tvrdnji revidenta, u postupku pred drugostupanjskim sudom nije počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točka 11. ZPP jer je u obrazloženju drugostupanjske odluke sud naveo dostatne, relevantne i razumne razloge o odlučnim činjenicama koji imaju podlogu u utvrđenom činjeničnom stanju. Navedeni razlozi nisu nejasni niti proturječni pa pobijana drugostupanjska presuda nema nedostataka zbog kojih se ne bi mogla ispitati njezina zakonitost i pravilnost. Zbog navedenog nije osnovan revizijski navod tužitelja da je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. točka 11. ZPP.

12.1. U postupku pred drugostupanjskim sudom nije počinjena niti relativno bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP u vezi s čl. 8. ZPP na koju revident ukazuje jer se ocjena dokaza temelji na savjesnoj i brižljivoj ocjeni svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno i na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

13. Revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava tuženik temelji na tvrdnji o pogrešnoj primjeni odredbi čl. 3. st. 4. ZM u vezi s čl. 2. alineja prva i treća ZM te čl. 17. st. 4. ZSD navodeći da on-line peticija ne potpada pod odredbe ZM, da se radi o kritici rada Hrvatske radiotelevizije, kao javnog servisa, o vrijednosnim sudovima te da je postupanje tuženika iznimka od diskriminacije u smislu čl. 9. st. 2. točke 5. i 10. ZSD. Revident se nadalje poziva na Katekizam katoličke crkve, Statut tuženika kao i na znanstvene i novinarske članke navodeći da se u konkretnom slučaju radi o iznimkama od zabrane diskriminacije iz odredbe čl. 10. st. 2. točka 5. ZSD.

14. Odredbom čl. 35. Ustava svakome se jamči štovanje i pravna zaštita njegova osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti. Pravo na poštovanje obiteljskog života Ustavom je zajamčeno svim osobama, neovisno o spolu i rodu i pod izravnom je zaštitom Ustavnog suda i Europskog suda za ljudska prava (dalje: ESLJP).

14.1. Prema odredbi čl. 1. st. 1. ZSD osigurava se zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, genetskog naslijeđa, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije. Stavkom 2. istog članka propisano je da se diskriminacijom u smislu toga Zakona smatra stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe po osnovi iz st. 1. tog članka, kao i osobe povezane s njom rodbinskim ili drugim vezama. Sukladno st. 3. istog članka diskriminacijom se smatra i stavljanje neke osobe u nepovoljniji položaj na temelju pogrešne predodžbe o postojanju osnove za diskriminaciju iz st. 1. toga članka.

14.2. Prema odredbi čl. 3. st. 1. ZSD uznemiravanje je svako neželjeno ponašanje uzrokovano nekim od osnova iz čl. 1. st. 1. ZSD koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Na temelju st. 3. tog članka na uznemiravanje i spolno uznemiravanje na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZSD koje se odnose na diskriminaciju. Odredbom čl. 4. st. 1. ZSD propisano je da će se poticanje na diskriminaciju, smatrati diskriminacijom u smislu čl. 1. tog Zakona.

14.3. Sukladno čl. 20. st. 1. ZSD ako stranka u sudskom ili drugom postupku tvrdi da je povrijeđeno njezino pravo na jednako postupanje prema odredbama toga Zakona, dužna je učiniti vjerojatnim da je došlo do diskriminacije. U tom slučaju teret dokazivanja da nije bilo diskriminacije leži na protivnoj stranci.

14.4. Odredbom čl. 10. st. 1. ZSD propisano je da je diskriminacija u svim pojavnim oblicima zabranjena.

14.5. Odredba čl. 10. st. 2. točka 5. i 10. glase:

"Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ne smatra se diskriminacijom stavljanje u nepovoljniji položaj u sljedećim slučajevima:

5. pri obavljanju profesionalnih aktivnosti, odnosno zasnivanju radnog odnosa, uključenju u članstvo te u djelovanju koje je u skladu s naukom i poslanjem crkve i vjerske zajednice upisane u Evidenciju vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj, te druge javne ili privatne organizacije čiji se sustav vrijednosti temelji na vjeri ili uvjerenju, a koja djeluje u skladu s Ustavom i zakonom, ako tako zahtijevaju vjerska doktrina ili uvjerenja, u slučaju kada zbog prirode tih aktivnosti ili okolnosti u kojima se obavljaju, vjera ili uvjerenje neke osobe predstavljaju istinski, zakonit i opravdan uvjet za obavljanje posla, uzimajući u obzir sustav vrijednosti te organizacije;

10. kod stavljanja u nepovoljniji položaj pri uređivanju prava i obveza uređenih Obiteljskim zakonom, a osobito u svrhu legitimne zaštite prava i dobrobiti djece, zaštite javnog morala i pogodovanja braku, pri čemu upotrijebljena sredstva moraju biti primjerena i nužna."

15. Tuženik, na kojem je u ovom slučaju teret dokaza sukladno čl. 20. st. 1. ZSD, nije dokazao da je smisao i krajnji cilj pokretanja predmetne peticije odnosno sadržaja web-stranice bio kritizirati rad Hrvatske radiotelevizije kao javnog servisa, iznositi građansku kritiku i vrijednosni sud niti da peticija predstavlja izraz prava na slobodno iznošenje misli i govora odnosno da cilj predmetne peticije i sadržaja web-stranice nije bio povrijediti dostojanstvo osoba različitih samo po seksualnim sklonostima i osoba povezanih s njima niti uzrokovati strah, neprijateljsko, ponižavajuće i uvredljivo okruženje za te osobe i njihove bližnje.

16. To stoga jer iz sadržaja peticije na potpisivanje koje je tuženik pozivao i sadržaja objavljenog na web-stranici je razvidno da se tuženik u istima kritikom javne televizije, iz razloga što je odlučila emitirati film Janina dugina obitelj, bavio samo uzgred, te da nije iz pozicije drugačijeg načina života, svjetonazora ili vjerskog uvjerenje, na pristojan, argumentiran i konstruktivan način pozivao na potpisivanje peticije. Tuženik je u spornim sadržajima dijelom izravno navodio, a djelom implicirao da su sve istospolne obitelji neprirodne i nastrane, da odrastanje u tim obiteljima nije normalno niti pogodno za djecu i da se u istima stvaraju nezdravi pojedinci i time destabilizira društvo. Time je jasno sugerirao da djecu koja žive u istospolnim obiteljima odgajaju nastrane osobe pa djeca mogu izrasti u nezdrave pojedince samim time što žive u istospolnim obiteljima. Pritom tuženik u spornim sadržajima nije naveo nikakvu znanstvenu, činjeničnu ili pravnu argumentaciju za svoje stavove niti je argumentirano i utemeljeno iznosio svoja vjerska uvjerenja, već je LGBTIQ osobe i njihove obitelji grubo osuđivao i vrijeđao, proglašavajući ih nastranima i sugerirajući da su opasni za odrastanje i mentalno zdravlje djece kao i za stabilnost društva. Nedvojbeno je da takav način komunikacije u javnom prostoru ima primarni cilj izazvati osjećaj poniženja, straha i nesigurnosti kod osoba različitih isključivo po seksualnoj orijentaciji ili rodnom identitetu.

17. Iz navedenih razloga, u ovom se slučaju ne radi o iznimkama propisanim čl. 9. st. 2. točka 5. i 10. ZSD, niti se sporni sadržaj, koji je diskriminatoran, može opravdavati profesionalnim aktivnostima paušalno i neutemeljeno tvrdeći da je takvo djelovanje u skladu s naukom crkve niti se može opravdavati sustavom vrijednosti tuženika, stavovima katoličkog nauka ili slobodom govora.

18. Pritom treba navesti da sporni sadržaji ne štite prava i dobrobit djece, kako to pogrešno navodi revident, već se djeci koja žive u istospolnim obiteljima šalje uvredljiva i ponižavajuća poruka da ih odgajaju nastrane osobe u neprirodnom okruženju što može biti opasno jer mogu izrasti u nezdrave osobe i destabilizirati društvo.

19. Stoga je drugostupanjski sud pravilno ocijenio da je u ovom slučaju tuženik poticao na diskriminaciju osoba po osnovi njihove seksualne orijentacije i rodnog identiteta,

kao i osoba koje su s tim osobama povezane rodbinskim ili drugim vezama, time što je pokrenuo peticiju naziva "Stop homo-propagandi državne televizije. Zaustavimo fake-duge, zaštitimo djecu i obitelji!" i cjelokupnim sadržajem objavljenim na web-stranici pod nazivom "fake-duga.vigilare.org", obitelji tih osoba, nazvao fake ili lažnima, neprirodnima, nastranima, štetnim za djecu, onima koje stvaraju nezrele pojedince i nestabilno društvo, pa nije ostvaren revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

20. U odnosu na revizijske navode koji se odnose na pozivanje drugostupanjskog suda na odredbe ZM, treba navesti da doista on-line peticije ne potpadaju pod ZM u smislu odredbe čl. 2. st. 1. ZM, već se smatraju oblikom građanskog aktivizma i komunikacijskim alatom, a ne registriranim medijskim iz medijskim izdanjima (poput novina ili portala). Web-stranica "fake-duga.vigilare.org" je poddomena u vlasništvu Udruga Vigilare, koja je kreirana s primarnom svrhom provođenja online peticije pod nazivom "Stop homo-propagandi državne televizije. Zaustavimo fake-duge, zaštitimo djecu i obitelji!". S obzirom da prema javno dostupnim podacima Upisnika Agencije za elektroničke medije (dalje: AEM), web-stranica "fake-duga.vigilare.org" nije registrirana kao zasebna elektronička publikacija, ta stranica nije medij i na istu se ne odnose odredbe ZM.

20.1. Međutim isto ne utječe na pravilnost i zakonitost drugostupanjske presude jer ta stranica je javno dostupna, sav njezin sadržaj spada pod pojam javnog prostora (dostupnog javnosti putem računalnog sustava ili mreže). Stoga je sud ovlašten na temelju odredbe čl. 16. ZM naložiti uklanjanje diskriminirajućeg sadržaja i narediti objavu pravomoćne presude u medijima o trošku tuženika.

21. Tuženik u reviziji navodi da je drugostupanjski sud preinačenjem prvostupanjske presude i prihvaćanjem tužbenog zahtjeva počinio određene osobito teške povrede odredaba parničnog postupka te da je pogrešno primijenio materijalno pravo čime je ujedno povrijedio njegovo pravo na pravično suđenje zajamčeno odredbom čl. 29. st. 1. Ustava. Sadržaj tuženikovih revizijskih navoda u odnosu na povredu prava na pravično suđenje dijelom se svodi na pritužbe o načinu na koji je drugostupanjski sud ocijenio da tuženik nije dokazao da je cilj peticije iznošenje vrijednosnih stavova te sloboda misli i govora, dakle na razloge koje se ne mogu isticati u reviziji niti mogu predstavljati povredu prava na pravično suđenje, osim u izuzetno rijetkim slučajevima. U odnosu na tuženikove navode da je do povrede prava na pravično suđenje došlo uslijed pogrešne primjene materijalnog prava, treba istaći da čl. 29. st. 1. Ustava sadrži samo određena procesna jamstva. Stoga do povrede tog prava u pravilu niti ne može doći zbog pogrešne primjene materijalnog prava, osim u slučaju da je pobijana presuda arbitrarna ili očito nerazumna, što ovdje nije slučaj. Ovaj sud smatra da se drugostupanjski sud u obrazloženju očitovao o svim relevantnim navodima tuženika, kojem je bilo omogućeno aktivno i ravnopravno sudjelovanje u postupku. Drugostupanjska presuda je detaljno obrazložena te se ne može smatrati arbitrarnom ili očito nerazumno. Stoga ništa ne upućuje na zaključak da tuženik nije imao pravično suđenje.

22. U odnosu na revizijske navode o povredi tuženikovog prava na slobodu mišljenja i izražavanja treba navesti da se odredbom čl. 38. Ustava jamči sloboda mišljenja i

izražavanja misli koja među ostalim obuhvaća slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu javnog govora i javnog nastupa. Sloboda izražavanja misli predstavlja jedan od temelja demokratskog društva i predstavlja kvalificirano, ali ne i apsolutno pravo i slobodu. Odredba čl. 38. Ustava kao i čl. 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine – Međunarodni ugovori" broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10 i 13/17 – dalje: Konvencija) ne jamče neograničenu slobodu izražavanja. To stoga jer se s druge strane svakoj osobi jamči pravo na štovanje i pravnu zaštitu njegovog dostojanstva, časti i ugleda sukladno članku 35. Ustava. Sloboda mišljenja i izražavanja misli ne znači, a kako to pogrešno smatra tuženik, da je dozvoljeno izjavama vrijeđati čast, dostojanstvo i ugled druge osobe, već upravo suprotno, u toj slobodi mišljenja i izražavanja misli svi su ograničeni pravom druge osobe na poštovanje i pravnu zaštitu dostojanstva, časti i ugleda odnosno sloboda mišljenja i izražavanja misli zakonom je ograničena u onoj mjeri u kojoj je to potrebno da se osiguraju, priznaju i poštuju prava i slobode drugih osoba. Sloboda izražavanja misli može biti ograničena ako je to nužno u demokratskom društvu time da se graničenje prava na slobodu izražavanja mora razmotriti u kontekstu slučaja u cjelini, uključujući sadržaj izjava i kontekst u kojem su one dane (usp. s Europapress holding d.o.o. protiv Hrvatske, br. 25333/06, § 54., presuda od 22. listopada 2009.). Kako bi se osigurala dosljednost i izbjeglo diskrecijsko odlučivanje pri odgovaranju na pitanje koje od sukobljenih prava preteže u pojedinom slučaju i kojem od njih je potrebno pružiti zaštitu, u svakom konkretnom slučaju treba procijeniti je li postignuta pravična ravnoteža između sukobljenih prava. Stoga sud pred kojim se "zahtijeva" ograničenje nečije slobode izražavanja, mora utvrditi je li ograničenje slobode izražavanja prijeko društveno potrebno i je li razmjerno legitimnom cilju te za ograničenje slobode izražavanja treba navesti relevantne i dostatne razloge (tako i Europski sud za ljudska prava u predmetu Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy protiv Finske [Vv], /br. 931/13, presuda od 27. lipnja 2017., § 164./).

23. U okolnostima ovog slučaja kad je sadržajem teksta peticije koju je tuženik pokrenuo i sadržajem koji je objavio na web-stranci, poticao na diskriminaciju osoba različitih isključivo po seksualnoj orijentaciji ili rodnom identitetu, kao i osoba koje su s njima povezane rodbinskim i drugim vezama, nazivajući ih fake ili lažnima, tvrdeći se da su štetni za djecu, da stvaraju nezdrave pojedince i doprinose nestabilnosti društva te da žive neprirodno i nastrano, po ocjeni vijeća prijeđena je granica dopuštenosti slobode izražavanja u demokratskom društvu. To stoga jer pravo na slobodu mišljenja i izražavanja u smislu odredbe čl. 38. Ustava ne može biti u službi netolerancije, isključivosti, izazivanja straha, odbojnosti i diskriminacije. Legitiman cilj u konkretnom slučaju je zabrana poticanja na diskriminaciju odnosno diskriminacije bilo koje osobe po osnovi spolne orijentacije ili rodnog identiteta, kao i zaštita i promicanje jednakosti svih ljudi kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske, zaštita dostojanstva drugih i temeljnih vrijednosti demokratskog društva. Sloboda govora ne štiti govor koji izravno ili neizravno napada ljudsko dostojanstvo, posebno dostojanstvo djeteta i potiče diskriminaciju. Demokratska društva nemaju dužnost tolerirati netoleranciju, već imaju, ne otklanjajući pravo tuženika da izrazi svoje mišljenje i iznese svoje vrijednosne sudove, dužnost zaštititi manjinske i ranjive skupine.

24. U odnosu na revizijske navode tuženika da sporni sadržaji predstavljaju vrijednosni sud (mišljenje, kritika ili stav) treba navesti da premda vrijednosni sud ne podliježe

dokazivanju istinitosti, isti mora imati dostatnu činjeničnu osnovu da bi bio pravno i društveno legitiman i da bi uživao pravnu zaštitu osobito u javnom prostoru. Kada vrijednosni sud nema nikakvo uporište u činjenicama, on gubi karakter dopuštenog mišljenja i prelazi u sferu nedopuštenog izražavanja. U slučaju kada vrijednosni sud nema nikakvo činjenično uporište, on može prijeći granicu dopuštenog izražavanja i može se smatrati pretjeranim i uvredljivim.

24.1. Pritom treba navesti i da je ESLJP u odlukama Vejdeland i ostali protiv Švedske (zahtjev broj1813/07) presuda od 9. veljače 2012. i Lilliendahl protiv Islanda (zahtjev broj 29297/18) odluka od 12. svibnja 2020, jasno odbacio tezu da izjave koje omalovažavaju, dehumaniziraju ili pozivaju na nejednak tretman LGBTIQ osoba predstavljaju legitimne vrijednosne sudove ili dopuštenu javnu raspravu. Sud je zauzeo jasan stav da širenje sadržaja koji stvara neprijateljsko i ponižavajuće okruženje za ovu skupinu građana predstavlja poticanje na diskriminaciju i uznemiravanje, što su oblici izražavanja koji su izrijekom isključeni iz zaštite koju pruža čl. 10. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava.

25. U konkretnom slučaju sporni sadržaj koji je tuženik objavio lišen je bilo kakvog činjeničnog i pravnog utemeljenja. Pozivanje na vrijednosne sudove i vjerska uvjerenja ne može služiti za opravdavanje diskriminatornog sadržaja i širenje nesnošljivosti prema ranjivim društvenim skupinama. Budući da izneseni sadržaj nema nikakvu činjeničnu osnovu, da mu je poruka isključivo uvredljiva i ponižavajuća te potiče na diskriminaciju osoba na temelju njihove spolne orijentacije, isti ima karakter uvredljivog i ponižavajućeg sadržaja koji potiče diskriminiranje, a ne zaštićenog slobodnog mišljenja ili vrijednosnog suda. Stoga se revident se ne može uspješno pozivati na slobodu mišljenja i vrijednosne sudove kako bi opravdao postupanje koje je Ustavom, Konvencijom i zakonom zabranjeno.

26. Stoga drugostupanjski sud preinačenjem prvostupanjske presude i prihvatanjem tužbenog zahtjeva nije povrijedio tuženikovo pravo na slobodu mišljenja i izražavanja zajamčeno čl. 38. Ustava, pravo na iznošenje vrijednosnih sudova, kao niti pravo na peticiju zajamčeno čl. 46. Ustava.

27. Budući da ne postoje razlozi zbog kojih je revizija podnesena, na temelju odredbe čl. 393. st. 2. ZPP, ista je odbijena kao neosnovana i odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zagreb, 2. rujna 2026.

Predsjednik vijeća
mr. sc. Dražen Jakovina

Broj zapisa: **9-3088c-84381**

Kontrolni broj: **04901-cfbd9-82743**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan.

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://e-komunikacija.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Vrhovni sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.